

PNOO o odgovornosti ZVU za dogodke v preteklih dneh

Trst, 28. III. 1946.

Zavezniški komisiji za preučitev razmejitvenih vprašanj med Jugoslavijo in Italijo

Trst

Pokrajinski narodno osvobodilni odbor za Slovensko Primorje in Trst 28. III. 1946 o postopanju ZVU v con A Julijske krajine se posebej prikazuje Zavezniški komisiji val fašističnega terorja na dan 27. III., kot tipični primer, kako se s pomočjo ZVU hotel izničiti volja ljudstva Julijske krajine pred očmi Zavezniške komisije in v kakšnem terorističnem ozračju mora v tej vojni trdo preizkušeno ljudstvo izražati svojo voljo za priključitev k Jugoslaviji.

ZVU je — kot je PNOO ponovno javil Zavezniški komisiji — zavezala odkrito sovražno stališče proti slovenskim in italijanskim demokratičnim množicam, ki so za priključitev Julijske krajine in Trsta k Jugoslaviji. Za večeršnjih fašističnih teror širokega obsega pa je ZVU neposredno odgovorna; ker je moglo priti do tega le z vednostjo in dopustnostjo ZVU-ja.

O tem priča cela vrsta dejstev: Ne glede na zakulisno ozadje pobude za to fašistično demonstracijo je bilo znano vsemu mestu Trstu (odnosno Gorici), da prihajajo že tedne in tedne tisoči demonstrantov iz kraljevine Italije, ki naj bi omogočili to demonstracijo. Objavljeno so bili podatki, da je od decembra 1945 do 10. marca 1946 prišlo iz Italije v Trst 11 tisoč ljudi več, kakor pa jih je odšlo, a od 10. do 25. marca še nadaljnjih 16.500 ljudi. Kljub temu in kljub dejstvu, da je med vojni številko prebivalstva v Trstu, ki je znašalo prej 250.000 ljudi, poskočilo na skoraj 400.000 in to na račun beguncev iz južne in srednje Italije, Zadra in Reke, v ogromni večini tudi fašistov, so v zadnjih treh dneh, 25., 26. in 27. marca, pripeljali iz Italije v vlakci, avtobusi in kamioni na tisoče fašistov v Trst in Gorico. Zavezniški komisiji je najbrž znano, da je osebni promet med Italijo in Julijsko krajino mogel le s propustnicami, ki jih izda ZVU. Vsi ti ljudje so torej prišli v Trst in Gorico z vednostjo in dovoljenjem ZVU.

Ob primernih finančnih in transportnih prilikah bi lahko pripeljali iz Italije tudi nekaj milijonov ljudi za potrjevanje resnične volje avtohtonega, domačega prebivalstva Julijske krajine. Da bi omogočila te fašistične demonstracije, je ZVU pod geslom »svobode zborovanja« izdala izredne ukrepe. Za pet ur pred napovedano demonstracijo je hermetično zaprla vse dohode na piazza Unità. Tako veliko skrb za uspeh te demonstracije je pokazala kljub temu, da je morala na osnovi prejšnjih dni zanesljivo sklepati, da bo imela povsem fašistični značaj, ker so se vse prejadne dni iste tolpe in njih uradni predstavniki sovražno napadali proti slovenskemu prebivalstvu in že takrat začeli demonstrirati slovenske lokale.

Vse operacije za zaščito fašistične CLN-ovske demonstracije je osebno vodil govoril polkovnik Smuts, višji oficir za mesto Trst, ki — po vseh znakih sodeč — ni naklonjen slovenskim in italijanskim demokratičnim množicam. Poskrbel je za blokado antifašističnih manifestantov ob sami morskimi obali, češ da njihova manifestacija uradno ni dovoljena, ter je osebno odredil, da se ustavi vsa velika povorka, ki je prihajala iz via Ghega na via Carducci, kljub temu, da je bila vsa via Carducci povsem prazna, in je ukazal, usmeriti jo v via Galati. Zadnji del te povorke so civilni policisti in fašisti z italijanskimi trikotniki okrog vratu, skupno in enako oboroženi z lesenimi kij, napadli ter do krvi prepleli množice manifestantov.

ZVU je dopustila ali morda celo odredila, da je civilna policija kar najostreje nastopala proti antifašističnim manifestantom, medtem ko ni ničesar ukrenila proti fašističnim izjavam, ki so bili oboroženi z lesenimi kij, kljub dejstvu, da je med vojni številko prebivalstva v Trstu, ki je znašalo prej 250.000 ljudi, poskočilo na skoraj 400.000 in to na račun beguncev iz južne in srednje Italije, Zadra in Reke, v ogromni večini tudi fašistov, so v zadnjih treh dneh, 25., 26. in 27. marca, pripeljali iz Italije v vlakci, avtobusi in kamioni na tisoče fašistov v Trst in Gorico. Zavezniški komisiji je najbrž znano, da je osebni promet med Italijo in Julijsko krajino mogel le s propustnicami, ki jih izda ZVU. Vsi ti ljudje so torej prišli v Trst in Gorico z vednostjo in dovoljenjem ZVU.

Ponovno se je oglasil dopisnik našega lista na Pokrajinskem narodno osvobodilnem odboru in se zanimal za njegove ugotovitve ob fašističnih izpadih proti ljudstvu. PNOO mu je nato izjavil, da je na podlagi svojih ugotovitev zavzel stališče, ki ga je v pismu pojasnil tudi medzavezniški komisiji. Pismo, katerega prepis je dobil naš dopisnik, ima sledečo vsebino

stičnih manifestantov ob sami morskimi obali, češ da njihova manifestacija uradno ni dovoljena, ter je osebno odredil, da se ustavi vsa velika povorka, ki je prihajala iz via Ghega na via Carducci, kljub temu, da je bila vsa via Carducci povsem prazna, in je ukazal, usmeriti jo v via Galati. Zadnji del te povorke so civilni policisti in fašisti z italijanskimi trikotniki okrog vratu, skupno in enako oboroženi z lesenimi kij, napadli ter do krvi prepleli množice manifestantov.

ZVU je dopustila ali morda celo odredila, da je civilna policija kar najostreje nastopala proti antifašističnim manifestantom, medtem ko ni ničesar ukrenila proti fašističnim izjavam, ki so bili oboroženi z lesenimi kij, kljub dejstvu, da je med vojni številko prebivalstva v Trstu, ki je znašalo prej 250.000 ljudi, poskočilo na skoraj 400.000 in to na račun beguncev iz južne in srednje Italije, Zadra in Reke, v ogromni večini tudi fašistov, so v zadnjih treh dneh, 25., 26. in 27. marca, pripeljali iz Italije v vlakci, avtobusi in kamioni na tisoče fašistov v Trst in Gorico. Zavezniški komisiji je najbrž znano, da je osebni promet med Italijo in Julijsko krajino mogel le s propustnicami, ki jih izda ZVU. Vsi ti ljudje so torej prišli v Trst in Gorico z vednostjo in dovoljenjem ZVU.

Medzavezniška komisija je prišla na Kojško.

Navdušeni sprejemi komisije v briških vaseh

Kot smo že poročali, se je zadnje dni medzavezniška razmejitvena komisija nujila v Brih.

Medtem ko so se delegati komisije v gradu na Dobrovem razgovarjali z valikimi delegacijami, se je zbrala v Medani velika množica ljudi, ki je dolgo časa nerazporejeno pričakovala drage goste. Okoli 9. ure zvečer je kolona avtomobilov res privoščila v okrašenih vasi, kjer so Medanci sprejeli medzavezniške delegate med prirovnanim zvonov, petjem, vzklikom in vihanjem z zastavami. Krajevni predsednik NOO, tovarš Klimec Adolf in tajnik odbora, tovarš Gradnik Jozef sta jim iskreno prisrčno dobrodošli, ki je med ljudstvom izvala nov val navdušenja.

Visokim gostom je bila v občinah prostoru pritežena briketa zalkusa. Med zakusko je domači župnik, dekan Josip Milanič terkel gostom v imenu vsega ljudstva topla zahvala za visoki obisk, da pridejo tudi Brda v objem mile km. Jugoslavije.

V prijetni domačnosti in v razgovorih se je razvilo veselo razpoloženje. Pesem medanskih zvonov se je mešala med pesem vseh ljudi. Vse žene in dekleta so dragim gostom pripile v

Komisija v Slov. Beneciji

gumnice slovenske puščice in po 22. uri so gostje med gostim ipalirjem ljudi in zastav, med vzklikanjem Jugoslaviji in Titu, zapustili vas, okrajeni s prvimi pomladnimi cvetjem. Medanci pa so imeli ljudsko slavo je pozno v noč.

Včeraj se je Medzavezniška komisija napotila v oni del slovenske zemlje, ki je preko 80 let ječi pod tujim italijanskim gospodstvom. Mnogo so ti ljudje prestali, toda kljub vsemu nacionalnemu zatiranju so ohranili svoj slovenski jezik in svoje slovenske običaje. In ko je pred leti padel italijanski fašizem in so svobodni ljudje se ojačili svoj boj za osvoboditev, so tudi Benecani zaslužili, da gre tokrat tudi za njihovo svobodo. Mnogi benecanski mladeniči so se pridružili partizanskim enotam in tako s orožjem v roki na najboljši zgovoren način dokazali svojo voljo, da se tuji oni — enkrat za vselej — tenebo sušenjstva in priključijo kot skrajni zapadni Slovenci svoj edini pravi domovini Jugoslaviji. Zato je prihod komisije k njim za njih trenutek, ko bodo spet potrdili svojo odločitve za Jugoslavijo.

Po obisku v vasi Praprotno, ki leži ob stari italijansko-avstrijski meji, se je komisija podala v Čedad, kjer je ostala na kosilu. Od tam pa se je napotila v popolnoma slovensko benecsko vas Sovodnje, kjer je ostala daljši čas in sprejela nekaj delegacij iz te in okolicih vasi, ki so vse slovenske.

Danes je v Beneciji teror. Demokratično benecansko ljudstvo živi v stalnem strahu pred napadi oboroženih fašističnih osovopisnih tolpe. Ko so pred dnevi razobesili Benecijci Slovenci s svojih hiš zastave z rdečimi zvezdami, so jih morali pod grožnjami italijanske vojske smeti. In gorje tistemu, ki bi se jih tokrat od priključitve komisije drznil znatno izobestiti. V takih okoliščinah seveda benecsko ljudstvo ni moglo dati duška svojemu rodnemu slovenskemu jeziku, ki je dovolj jasno pokazalo vsem s svojo oboroženo borbo proti fašističnim zatiralcem.

Benecani so Slovenci, tve tam že od davnina in borili so se za priključitev k Jugoslaviji. To so dejstva, ki jih je takšen teror ne more in jih tudi ne zakrni niti spreminiti.

Trst predstavlja za Italijo nadaljevanje ekspanzivne politike

Pariz, 30. - Tanjug — List «Citè» objavila izjavo jugoslovanske veleposlanika v Parizu Marka Ristića o problemu Trsta in JK.

V odgovorih na vprašanja dopisnika tega lista je veleposlanik poudaril, da je jugoslovanska pravica do JK osnovana na nespornih narodnostnih, zgodovinskih, gospodarskih in zemljepisnih dejstvih.

Glede Trsta je veleposlanik dejal: »Če govorimo o Trstu, je treba vedeti, da ga ni mogoče odtrgati od njegovega zaledja. Ne moremo niti pomisliti na to, da bi se enkrat stotisoč Jugoslovancev ostali pod tujim jarmom, pod katerim so že toliko pretrpeli. Po vseh preizkušnjah, ki so jih narod preživel med vojno, preživajo svojo kri, da bi si ohranili življenje in pridobili svobodo — in med temi narodi zavezani Jugoslovanski narod, h katerim spada tudi prebivalstvo JK.

deti, da ga ni mogoče odtrgati od njegovega zaledja. Ne moremo niti pomisliti na to, da bi se enkrat stotisoč Jugoslovancev ostali pod tujim jarmom, pod katerim so že toliko pretrpeli. Po vseh preizkušnjah, ki so jih narod preživel med vojno, preživajo svojo kri, da bi si ohranili življenje in pridobili svobodo — in med temi narodi zavezani Jugoslovanski narod, h katerim spada tudi prebivalstvo JK.

Italijansko, slovensko in hrvaško ljudstvo Trsta je za manifestiralo svojo voljo v tem smislu.

Kar so tibe tržaškega pristanika, ki mora ostati naravno pristanišče vsega južnega dela srednje Evrope (Avstrije, Češkoslovaške, Madžarske), kakor tudi jugoslovanske Evrope (Ukrajine, južne Poljske), je jugoslovanska teza internacionalizacije njegovih bazenov najpomembnejša.

Močni argumenti

Italija, ki jo uradno podpira Anglija, utemeljuje svojo tezo, po kateri naj bi bil Trst italijanski, za dozdnevno italijansko večino, ki jo je v Trstu ustvaril fašizem. Toda če upoštevamo Trst skupaj s zaledjem, ki je s njim gospodarsko povezano, ne dobimo samo velike večine Jugoslovancev, ampak opazimo tudi, da Italijani, ki živijo v tej pokrajini, ne le niso v večini, temveč so celo tu d njihovi lastni interesi enaki interesom slovenskih sosedov.

Trst je pod italijansko okupacijo živel. Zato je leta 1915, je dosegel pomorski promet 3.400.000 ton. Leta 1934, ko je Italija vladala 20 let, je padel promet na 3 milijona 200 tisoč ton.

Angleški nek sam ugotavlja, da

Tudi župnik Bidovec je med številnimi žrtvami fašističnega terorja v zadnjih dneh. — Poročila o ostalih terorističnih podvignih in akcijah bomo priobčili v naslednjih številkah.

Preiskava v šentjakobskem kulturnem krožku

V noči od 29. na 30. t. m. je več sto policistov od katerih dober del v civilu, izvršilo preiskavo v prosvetnem krožku Rinaldi v ulici Camprin. Z njimi je bilo tudi več oseb v zavezniški uniformi. Vsi so bili oboroženi z brozastrelkami in pistoletami, katere so mnogi tudi držali v rokah.

Na sedežu krožka je bilo 18 tovaršev za stražo, od katerih so jih aretirali 15. Policisti so preiskali vse prostore, tudi urade AFZ in KP, ki se nahajajo v isti zgradbi, vionilni v bar in ga pregledali, pregledali železno blagajno in odnesli precej dokumentov, ki so jih našli na sedežu krožka. Vse to so izvršili kljub protestom navzočih tovaršev, ki so zatrjevali, da je to protizakonita zloraba. V knjižnico krožka so vionili nasilno, ker navzoči paznik sedeža ni imel ključa. Pri preiskavi jih je večina spremljal paznik Fon. Medtem pa, ko je bil on drugod, trdijo policisti, da so našli v stranišču poslopja 2 brozastrelki. Značilno je, da so jih našli ravno v onih kratkih trenutekih, ko paznik ni prisostvoval njihovi preiskavi.

Naslednje jutro je bilo ugotoviti, da so zlomile žarnice radioaparata v tajništvu, slike Tita in Stalina so strgali in nekaj drugih vrtili s sten ali drugače poškodovani, razbita ena omara, ena miza, razbiti več godbenih instrumentov,

Mesni SIAU Tržačanom

MESCANI.

V dneh od 24. do 27. t. m. so se zlorabljanjem imena Italije vršile v našem mestu šovinistične manifestacije. Z vdrori in opustošenjem sedežev raznih ljudskih protifašističnih združenj, vdrori v privatna stanovanja in v trgovine, s napadi na posamezne mirne osebe po funahkih emaganelas, in bodala ter z drugimi terorističnimi dejanji, so se obnovila »slavna dejanja« Mussolinijevih eskvadrov. Podvig tolp, ki jih je importirala krajevna reakcija, s celo vrsto nezastisljivih nasilij in z dejanji nezastisljivega vandalizma, ki so bila izvršena deloma v navzočnosti same civilne policije, tiste policije, ki jo je organizirala zaupnika uprava vojaške vlade, ne zaslužio drugega, kot obsojanje zdravega ljudstva, ki si želi miru in enakosti med raznimi etničnimi skupinami naše dežele.

In kakor da ne bi zadostovali zločinški podvigi obnovljenega fašizma, je 30. t. m. sledila preiskava agentov civilne policije v prosvetnem krožku »Rinaldi«, ki je sedež raznih protifašističnih organizacij najbolj ljudskega tržaškega okraja. Opustošenje izvršeno med preiskavo, kakor demoliiranje peti in kamninov, močno poškodovanje radio-aparatur in godal, med katerimi tudi dve klavirje, sasega denarja, zbranega za revne otroke in škedenjske žrtve, razmetavanje živil in zdravil, onebažanje slik poglavarjev zavezniških držav, spominjajo vsakogar, ki jim je priča, močno na opustošenje, ki so karakterizirala dejanja v škodo ljudskih ustanov po fašističnih tolpah.

Sprito vsega tega izvršni odbor SIAU-ja ugotavlja nepravilnost preiskave, ki je bila izvršena v prosvetnem krožku Rinaldi, predvsem, ker se je izvršila na podlagi ukazov, ki je bil napisan v angleščini, ki je v krožku navdušo oseba niso razumeli, in zlasti, ker se je preiskava izvršila v odsotnosti odgovornih članov ustanov, katerih sedeže so preiskali.

Ugotavlja dejstvo, da civilna policija išče orožje, ker ga ni, in se ne briga, da bi ga iskala na mestih, od koder so prišli demonstranti, ki so razvili mirne mečane z noži in bodali, z očitnim namenom strahovanja tržaških antifašističnih množic.

Odločno protesta proti podobnim dejanjem elementov civilne policije, ki je okužena po fašizmu.

Poziva v teh težkih trenutkih vse iskreno demokratične mečane, da se strejijo v antifašistični blok, da tako preprečijo povratek onega fašizma, ki je že oskrpil s krevjo naše mesto in naše deželo.

Izvršni mestni odbor SIAU-ja

Preiskava v prostorih Pokrajinskega SIAU-ja

Včeraj popoldne je policija izvršila preiskavo na sedežu Pokrajinskega odbora Slovensko-Italijanske antifašistične unije v ulici del Porta 11. Iskali so baje orožje, katerega pa seveda niso našli.

Poročilo o preiskavi reparitajiske baze in poročilo o zaprtih antifašistih na drugi strani.

Mussolinijeva klika v Trstu

Francoski tisk o italijanskih provokacijah

Pariz, 30. — Francoski tisk piše, da se zdi, da se je v Trstu zbrala Mussolinijeva klika.

Pod naslovom: »68.000 turistov je prišlo v Trst v zadnjih treh dneh«, pravi »Humanité«, da je priobčilo demokratični tisk vest, da iščejo mnogi italijanski reakcionarji, ki so v Italiji vse preveč kompromitrani, zavetišča v Trstu. Stežje železnih kart dokazuje, da je prišlo v Trst od decembra do danes 68.000 italijanskih turistov, ki se niso več vrnili v Italijo. Ti turisti nadaljujejo v Trstu s svojimi fašističnimi izpadi. Tako je bila nedavno objavljena vest, da so fašisti vdrl v prostore SIAU-a, jih demoliirali in zaigali jugoslovanske in italijanske zastave z rdečo zvezdo, vse to pred očmi policije.

List »Ce soir« pravi pod naslovom: »Svobodno delovanje italijanskih fašistov v Trstu«, da se zdi, da se je v Trstu zbrala vsa Mussolinijeva klika.

Pravica Jugoslavije do Istre

„News Chronicle“ o razporeženju istrskega prebivalstva

London, 28. marca. (Reuter). Zadnje štirinajst dni je mednarodna komisija, ki preučuje vprašanje jugoslovansko-italijanske meje, obiščala Jugoslavijo. Kakih znakov militarizma sploh ni opaziti. Poln je v teh krajih je živo nasprotje s Trstom, kjer je res težko vzdržati.

Včerajšnji številiški objavlja «News Chronicle» članek svojega

dopisnika iz Trsta, v katerem pravi:

«Glede vprašanja Istre imajo Jugoslovani narodnostne, gospodarske in moralne pravice. Zadnje so rešiti, da se ne bi razvil terorizem, ki bi bil temelj na policijskem terorju, protiverski delovnosti itd.

Kar se tiče policijskega terorja, se samo vprašajmo, če je mogoče tem pripraviti veliko množico ljudi, ki bi bili v stanju, da bi se uprli proti policijski silni, ki bi jo imela na razpolago. Če bi se to zgodilo, bi imeli v rokah silo, ki bi jo lahko uporabili proti policijski silni, ki bi jo imela na razpolago. Če bi se to zgodilo, bi imeli v rokah silo, ki bi jo lahko uporabili proti policijski silni, ki bi jo imela na razpolago.

zultat 20 letnega krutega preganjanja
italijanskih oblasti in močnega
odporniškega gibanja slovenskega
življa v teh krajih.

Protitalijanskega razpoloženja v
Istri ni.

Ozračje v Istri je toplo in mirno. Komisija je bila sprejeta z odprtimi rokami. Nihče izmed tistih, s katerimi sem imel priliko govoriti ne misli da bi bilo mogoče s

Navolitev v Italiji

vodi socialistično-komunistični blok

Rim, 30. - AFP— V nedeljo 31. marca se bodo nadaljevale upravne volitve v 1.594 občinah in številnih važnih mestih, kot Brescia, Treviso, Verona, Modena, Pisa, Siracusa.

Volivni izidi treh preteklih tednov v skoraj 3.000 občinah so dovolili zanimive ugotovitve: V 25 letih se politična barva velikih mest ni izpremenila. Bologna je še vedno

oo uničen

zen. Pred svet je postavil dolgo vrsto pristašev in naslednikov. Z dolgočasnim obrazom zatrjuje, da se "Nemci napadli Francozje, samo

so Nemci napadli Francijo samozaradi epidelkov njenega poljedelstva». Goering prisega, da je hotel s Führerjem »rešiti židovsko vprašanje na kar najplemenitejši način«. Zdi se kot da se umorili

Vojna obveznost državljanov FLRJ

Beograd, 30. Tanjug — Zvezda skupščina in dom narodov FLRS sta sprejela zakonski predlog o vlo-
ni obveznosti državljanov FLRS.

[illegible]

bergu sem se zanimal za življenje-
pis zagovornikov. Ugotovil sem, da
se po večini pripadali narodno-so-
cialistični stranki.»

Ehrenburg navaja več primerov,

MALI OGLASI

RADIO APARAT, 5 cevnih, s srebrnimi in kratkimi valovi, po ugodni ceni, prodam, De Luca, Trst.

renburg, moramo odbiti. Čeprav pred kratkim — od tega ni več kot 300 dni — je tekla ruska kri: Rdeča armada je, odrešujoč svet, korakala na Berlin. In Goering je, za pridržanje ujetnikov, predelal

Klevetniki že obrekujejo in zlobni jeziki prenašajo lažje govorice. Fazisem, ki ga je Rdeča armada, ki ga je zavezt vsah narodov do

tal porazila, se je v zaščiti megle preoblekel, se prilagodil krajevnim običajem, se oskrbel s ponarejenimi papirji. Toda ena stvar je, ki izdaja fašiste po vsem svetu

— njihovo sovrastvo do SZ.
Mi vemo te preproste besede:
čas bo uničil fašizem. Da bi gro-
zotne pošasti iz Nürnberga ne le
izginile, temveč tudi ne našle de-
loma za obleko in postelne zni-
prodaj. Piazza Tra i Rivi 12, H
Purić, ogled ob 14 uri.

SIVALNI STROJ «Singer», v
brem stanju, prodaj za 2.800
Via Toti 19, notranje. Trst.

MEHANIK izpopolnjen v Nemčiji
popravlja na domu vsak šivalni
stroj. Delo zajamčeno. Via S. M.
chele 22.

varne in armade. Odbili bomo tudi
zadnji protinapad mrliča.»

Spremlili smo ga v petek 29. t. m. na goriško pokopališče k večnemu počitku. Ob tej priliki najtoplejša zahvala

Gabrovica ok. Herpelje - Kozina, 31. III. 1946.
Zalujoča žena ANA, hčerka DRAGICA,
nekak GUIDO ter ostalo sorodstvo.

...ali samo eden se varlikuje!

Zastopnik za Jugoslavijo JULY MAYER - TRST, Piazza della Borsa

